

Kraków, 28.07.2017

Prof. dr hab. Jan Pilch**Sztuki muzyczne, dyscyplina artystyczna: instrumentalistyka**

Akademia Muzyczna w Krakowie
Dziekan Wydziału Instrumentalnego
wpłynęło dnia 2017-09-05 2017
nr ..... zał. ....
mgr Małgorzata Gębwicka

Zleceniodawca recenzji

Akademia Muzyczna w Krakowie, Prodziekan Wydziału Instrumentalnego, pismo z dnia 29 kwietnia 2016, zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 ze zmianami Dz. U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz. 1365, art. 14 ust. 2 pkt. 1

Dotyczy

Uchwały nr 102/2013 Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Krakowie, z dnia 17 czerwca 2013 roku w sprawie:

- wszczęcia, na wniosek **mgr Anny Marii Sarny**, przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej - instrumentalistyka i wyznaczenia promotora;

Uchwały nr 42/2016 Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej z dnia 28 kwietnia 2016 roku w sprawie

-wyznaczenia recenzentów w przewodzie doktorskim mgr Anny Marii Sarny

W świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595, ze zmianami Dz. U. nr 164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005 r., tekst jednolity art. 6 ust. 1, 3) Rada Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Krakowie posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej - instrumentalistyka. Do nadesłanego mi przez Prodziekana Wydziału Instrumentalnego pisma sygnowanego datą 29 kwietnia 2016 roku, informującego o powierzeniu mi funkcji recenzenta w przewodzie doktorskim mgr Anny Marii Sarny i przekazaniu pracy pt. „**Wpływ kultury, tradycji i sztuki Japonii na współczesną literaturę marimbową na przykładzie utworów kompozytorów japońskich: Keiko Abe, Minoru Miki oraz Akira Miyoshi**”, zostały dołączone dwa protokoły informujące o czynnościach Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Krakowie w niniejszym przewodzie doktorskim.

Z protokołu pierwszego wynika, że na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 17 czerwca 2013 roku, z liczby 27 uprawnionych do głosowania członków Rady obecnych było 20 osób.

W sprawie wszczęcia przewodu i wyznaczenia promotorem dr hab. Tomasza Sobańca oddano 20 głosów, w tym:

- 17 za wszczęciem przewodu doktorskiego i wyznaczeniem promotora,
- 0 przeciwnych,
- 3 wstrzymujące się,
- 0 głosów nieważnych.

Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane. Rada Wydziału podjęła tym samym uchwałę nr 102/2013

Na posiedzeniu Rady Wydziału Instrumentalnego w dniu 28 kwietnia 2016 roku, z liczby 29 uprawnionych do głosowania członków Rady, obecne były 17 osoby, co stanowi kworum.

W sprawie wyznaczenia recenzentami :

- prof. dr hab. Jana Pilch
- prof. dr hab. Grzegorza Jurczyka

w przewodzie doktorskim mgr Anny Marii Sarny, oddano 17 głosów, w tym:

- 17 głosów za wyznaczeniem recenzentów,
- 0 głosów wstrzymujących się,
- 0 głosów przeciwnych,
- 0 głosów nieważnych.

Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane. Rada Wydziału podjęła tym samym uchwałę nr 42/2016

Niniejszym stwierdzam, że w świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 roku, art. 14 ust. 2 pkt. 2, Rada Wydziału Instrumentalnego podjęła prawomocne uchwały o wszczęciu przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej - instrumentalistyka oraz wyznaczeniu promotora i recenzentów pracy doktorskiej mgr Anny Marii Sarny.

Podstawowe dane o Kandydacie

Pani Anna Maria Sarna , ur. 25 sierpnia 1984 r. w Kielcach, ukończyła tamtejszą Szkołę Muzyczną I stopnia w klasie fortepianu w 1998 roku, po czym kontynuowała naukę gry na perkusji w tej samej szkole. W 2002 roku uzyskała świadectwo dojrzałości. Od 2004 roku była studentką klasy perkusji , którą prowadzi w Akademii Muzycznej w Krakowie. Studia zakończyła dyplomem magistra sztuki w 2009 roku z oceną 5,5 (wyróżnieniem). W międzyczasie – w 2008 roku, uzyskała dyplom licencjata z języka angielskiego uczęszczając do Niepublicznego Kolegium Językowego TWP w Kielcach. Od 2009 była

studentką Studiów Doktoranckich w Akademii Muzycznej w Krakowie. Obecnie – jak wynika ze złożonej dokumentacji, jej aktywność, poza działalnością popularyzatorską i koncertową, skupiona jest głównie na pracy z dziećmi i młodzieżą. Jest nauczycielem perkusji w Szkole Muzycznej I st. w Pińczowie, w Zespole Szkół Muzycznych im. Ludomira Różyckiego w Kielcach oraz Szkole Muzycznej I st. Im. Krzysztofa Pendereckiego w Busku Zdroju.

Ponadto współpracuje z holenderskim stowarzyszeniem Mallet Collective biorąc udział w warsztatach i koncertach a także pracując przy ich organizacji. Stanowi to bardzo istotną część dorobku i aktywności Kandydatki. Podrozdział dotyczący działalności organizacyjnej w całości dotyczy tejże współpracy.

W dokumentacji można znaleźć także informacje o udziale w konferencjach oraz sesjach naukowych w liczbie siedmiu, z czego w trzech z nich Kandydatka wygłosiła referaty związane z tematem jej dysertacji.

Wykaz i dokumentacja działalności artystycznej obejmuje okres od listopada 2005 roku do kwietnia 2015 i zawiera 17 koncertów. Do najważniejszych, jak pisze w swoim życiorysie doktorantka zalicza udział w festiwalach: „Warszawska Jesień” w 2006 z orkiestrą Akademii Muzycznej w Krakowie, „Źródła i Inspiracje” w 2009 gdzie wystąpiła jako solista wykonując *Concerto Rustico* Marcina Błazewicza, „Kalima” Marimba Academy w Lozannie 2011 i wykonanie utworów Keiko Abe, „Uitgast” Lelystad – Holandia (brak informacji w wykazie o formie udziału) oraz prawykonanie utworu „Reminiscence” Toshio Hosokawy podczas Festiwalu Kompozytorów Krakowskich w 2015 roku.

Spis dokonań pani A.M. Sarny zawiera również rozdział dotyczący udziału w kursach mistrzowskich oraz warsztatach i jest on dość bogaty a uwagę zwraca z pewnością udział w kursie prowadzonym m.in. przez Keiko Abe, który w kontekście tematu niniejszej pracy ma szczególne znaczenie.

Kandydatka ma także na swoim koncie udział w kilku międzynarodowych konkursach, a w 2008 roku na XII Międzynarodowym Konkursie Współczesnej Muzyki Kameralnej uzyskała nagrodę w postaci wyróżnienia w kategorii solowej.

Analiza niniejszej dokumentacji ukazuje nam Kandydatkę jako osobę aktywną na wielu polach działalności związanej z muzyką perkusyjną, z wyraźną dominacją kameralistyki marimbowej i działań o charakterze popularyzatorsko – dydaktycznych. Dokumentacja zawiera także wykaz osiągnięć na polu dydaktycznym. Są to nagrody i wyróżnienia uczniów uzyskane w konkursach i przeglądach makroregionalnych a także dyplomy uznania za osiągnięcia w pracy z młodzieżą jakie otrzymała A.M. Sarna.

Mimo, że pod względem ilości i rangi koncertów nie jest to dorobek imponujący, jednak kilka z nich ma charakter międzynarodowy i spory prestiż. Można zatem stwierdzić, że osiągnięcia artystyczne i pedagogiczne mgr Anny Marii Sarny stanowią znaczący wkład w kulturę muzyczną kraju a także mają zasięg międzynarodowy.

Poprawiona i uporządkowana dokumentacja nie budzi zastrzeżeń.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska mgr Anny Marii Sarny (obecnie Anny Rutkowskiej) pod tytułem „**Wpływ kultury, tradycji i sztuki Japonii na współczesną literaturę marimbową na przykładzie utworów kompozytorów japońskich Keiko Abe, Minoru Miki oraz Akira Miyoshi**” której promotorem jest dr hab. Tomasz Sobaniec z Akademii Muzycznej w Krakowie składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym (płyta CD) oraz opisu, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Ocena dzieła artystycznego

brak informacji o :

- dacie bądź datach nagrania
- miejscu nagrania
- używanym do nagrania instrumencie

Płyta, będąca dziełem artystycznym przedłożonej pracy zawiera następujące utwory :

- Keiko Abe „*Reflection on Japanese Children's Songs*” z 2003 na duet marimbowy i dwóch perkusistów(1), wykonawcy to poza Kandydatką, Jacek Dwojak, Filip Klasa i Jakub Frączek, w opisie występuje pewna nieścisłość: na str.87 jako tytuł podrozdziału 3.3.1. tytuł utworu podany jest jako: „*Reflection on Japanese Children's Song III*” natomiast w opisie płyty na str 125 już bez cyfry „III”, podobnie jak w nadruku płyty.
- Keiko Abe „*Voice of Matsuri Drums*” z 1993, na marimbę solo (2)
- Minoru Miki „*Sohmon III*” część I i część II z 1988, na sopran, marimbę i fortepian (3,4), wykonawcy : A.M. Sarna – marimba, Anna Zawisza – sopran, Damian Szydłowski – fortepian
- Minoru Miki „*Marimba Spiritual*” z 1984 na marimbę i trio perkusyjne (5), współwykonawcy to :Jacek Dwojak, Jakub Frączek, Filip Klasa
- Akira Miyoshi „*Ripple*” z 1999 na marimbę solo(6)

Realizacja i mix płyty : Paweł Korepta, nagrania : ścieżka 1,3,4,5 : Kamil Madoń, ścieżka 2, 6 : Paweł Korepta.

Bardzo duży wpływ na odbiór każdej muzyki przy jej słuchaniu z nagrań – zwłaszcza współcześnie gdy jakość nagrań jest coraz lepsza, ma jej brzmienie lub inaczej mówiąc to jak została nagrana i zrealizowana od strony edycyjnej. W przypadku tej płyty odczucia są mieszane. Niektóre utwory brzmią dobrze ale w niektórych słyhać sporo błędów realizatorskich, które przeszkadzają w odbiorze. Oczywiście nie może być to zarzut skierowany bezpośrednio do

Kandydatki , lecz jedynie stwierdzenie faktu. Niestety dzieje się tak, że rzutuje to także na odbiór muzyki od strony wykonawczej, gdyż poprzez złe brzmienie pewne niuanse – chociażby w sferze dynamiki i ekspresji ulegają zatarciu poprzez wadliwą rejestrację i miksowanie płyty. W przypadku przedłożonej płyty nie dobrze brzmią zwłaszcza utwory nr 1,3i 4. Pozostałe utwory na płycie mają bardzo poprawne brzmienie. Szkoda zatem ,że w opisie brak jest informacji o tym jak przebiegał proces rejestracji utworów, jak był rozłożony w czasie i w jakich salach lub studiach były nagrywane poszczególne utwory.

Najważniejsze w tym wypadku jest jednak to, że utwory : *Voice of Matsuri Drums* , *Marimba Spiritual* oraz *Ripple* zostały zagrane znakomicie. Ich interpretacja w wykonaniu mgr Anny Marii Sarny jest niemalże doskonała i śmiało może być uznana za wzorcową dla tych utworów.

Jak zatem wygląda szczegółowa analiza przedstawionych nagrań ?

1. *Reflections on Japanese Children Songs III*

Otwierające płytę nagranie , jak już zostało wspomniane wyżej, budzi sporo zastrzeżeń od strony brzmieniowej. Wyraźnie słyszalny jest dudniący pogłos sali , a instrumenty nagrane z oddali nie mają wystarczającej selektywności i pozbawione są swoich naturalnych walorów brzmieniowych. Proporcje dynamiczne pomiędzy marimbami a zestawami bębnow w większości są zachwiane i zwłaszcza we fragmentach *forte* bębny zagłuszają partie marimby. Trudno jest jednoznacznie ocenić czy wynika to ze złej dynamiki gry wykonawców czy też nieumiejętnego nagrania i miksowania. Zwłaszcza początek utworu razi zdudnionym i zbyt ciemnym , nienaturalnym brzmieniem zarówno bębnow jak i marimby. Bardzo zróżnicowana dynamika jaką stosuje kompozytorka uległa w tym nagraniu sporemu spłaszczeniu. Pojawiają się także drobne nierówności w poszczególnych sekcjach instrumentów. Ok 10'40'' nagrania brzmienie trochę się poprawia – rozjaśnia, Instrumenty jakby brzmią bliżej. Zakończenie od strony wykonawczej nie jest zagrane najlepiej.

2. *Voice of Matsuri Drums*

To wykonanie a także brzmienie nagrania jest zupełnie inne. Marimba brzmi jasno , naturalnie, w pełnym paśmie alikwotów. Nie „czuć” dystansu , a przestrzeń jest naturalna . Słysząc zarówno subtelne *piano* jak i mocne , brzmiące *forte*. Znakomita jest także interpretacja pani A.M.Sarny. Słuchając wielokrotnie tego utworu nie znalazłem ,żadnej źle zagranej nuty. Rozłożenie , napięcie, frazowanie , selektywność artykulacji i logika narracji nie budzi żadnych zastrzeżeń. Jest po prostu bardzo dobra. Wykonawczynie błysnęła w tym utworze dużą wirtuozerią, wyobraźnią a także umiejętnością wydobycia niuansów i najdrobniejszych szczegółów brzmieniowych.

3. *Sohmon III , cz. I i cz. II*

Kolejnym utworem jaki został zarejestrowany są dwie części kompozycji Minoru Miki na fortepian, sopran i marimbę. Utwór odmienny od pozostałych zawartych na płycie ze względu na obsadę instrumentalną i charakter kompozycji. Jest to bardzo oryginalna forma współczesnej pieśni na sopran i

fortepian gdzie obecność marimby wyraźnie jest łącznikiem pomiędzy japońską tradycją (poprzez swoje brzmienie i motywy jakimi operuje) a współczesnością. Od strony wykonawczej całość jest bardzo interesująca , gorzej natomiast z brzmieniem nagrania- zwłaszcza części pierwszej. Mankamenty są podobne jak w nagraniu nr 1, czyli nienaturalny pogłos – dudniący , słyszalny dystans w odległości mikrofonów od instrumentów. Fortepian nagrany „blisko” , marimba w zależności od dynamiki – raz jest bliżej , raz dalej. Podobnie nie wiadomo dlaczego tak zmienia się przestrzeń partii wokalne w trakcie wykonania . Czasami ma się wrażenie jakby śpiewaczka znajdowała się gdzieś w studni, a nie w studio.

4. *Marimba Spiritual*

Utwór ten należy do jednych z najbardziej popularnych i często wykonywanych kompozycji na marimbę z towarzyszeniem zespołu perkusyjnego. Istnieje bardzo dużo znakomitych interpretacji i nagrań tego dzieła, a jego popularność wzięła się stąd ,że jest to jedna z lepszych kompozycji we współczesnej literaturze perkusyjnej. Zadanie zatem dla wykonawcy trudne , aby wnieść coś oryginalnego i nowego swoją interpretacją. Trzeba jednak przyznać ,ze Kandydatka wybrnęła z tego zadania bardzo dobrze. Jej interpretacja – a także towarzyszącego zespołu, jest bardzo dobra i przekonująca. Jedyne zastrzeżenie można mieć do samego zakończenia utworu które sprawia wrażenie jakby zabrakło energii do stworzenia ostatniej kulminacji. Jednak całość interpretacji jest tak dobra ,że to odczucie absolutnie nie wpływa na ocenę całości.

5. *Ripple*

Ostatnia kompozycja – utwór na marimbę solo , zarówno pod względem brzmienia jak i interpretacji jest doskonały.

Reasumując: gdyby nie opisane powyżej mankamenty wynikające z realizacji nagrań płytę można byłoby uznać za bardzo dobrą. Strona wykonawcza i interpretacyjna nie budzi bowiem zastrzeżeń a wręcz przeciwnie , jest bardzo ciekawa.

Ocena pracy pisemnej

W wyniku zawartych w pierwszych recenzjach niniejszej pracy zastrzeżeń i wniosków o poprawienie i uzupełnienie części opisowej została przedstawiona nowa jej wersja.

W nowym ujęciu stanowi ona spójną całość z przedstawionym dziełem artystycznym i w bardzo dobry sposób przedstawia wyniki badań nad postawioną w tytule tezę.

Praca składa się z trzech głównych rozdziałów. Pierwszy z nich w sposób wystarczająco szczegółowy ukazuje najważniejsze uwarunkowania historyczne, geograficzne i kulturowe Japonii, ze szczególnym naciskiem na rozwój sztuki i jej unikalność. Rozdział drugi koncentruje się na analizie rozwoju współczesnej muzyki marimbowej ukazując na jej tle sylwetki najbardziej reprezentatywnych

kompozytorów, ich styl a także najważniejsze nurty kompozytorskie. Rozdział trzeci, będący główną częścią niniejszej pracy, poświęcony jest rozważaniom analitycznym nad zawartymi w dziele artystycznym utworami. Autorka przedstawiając kolejne kompozycje stara się ukazać te wszystkie zawarte w nich elementy, które wywodzą się z szeroko pojętej kultury i tradycji Japonii, a które stanowią o ich oryginalności i odmienności od muzyki zachodu. Podejmuje także rozważania dotyczące kwestii interpretacyjnych, uwarunkowanych znajomością kontekstu zarówno historycznego, estetycznego jak i kulturowego. Niektóre analizy zawierają także wskazówki wykonawczo – warsztatowe będące oryginalnymi rozwiązaniami Kandydatki. Praca zawiera także bogatą bibliografię, indeks nazwisk i źródła internetowa. Dobrym uzupełnieniem jest załącznik zawierający ilustracje i opisy tradycyjnego instrumentarium perkusyjnego Japonii. Od strony edytorskiej praca nie budzi zastrzeżeń. Język jakim posługuje się autorka jest bardzo klarowny a myśli formułowane w sposób zrozumiały. Uznanie może budzić także ilość źródeł do jakich udało się dotrzeć podczas prowadzenia badań nad marimbową muzyką Japonii a szczególnie bezpośredni kontakt z kompozytorami i wykonawcami.

Konkluzja

Praca doktorska Pani **mgr Anny Rutkowskiej (z domu Anna Maria Sarna)** poprzez formę oraz twórczą treść artystyczną i edukacyjną dowodzi o samodzielnej i ukształtowanej wizji budowania własnej stylistyki muzycznej i interpretacyjnej wpływając tym samym na rozwój współczesnej muzyki perkusyjnej. Ponadto praca podejmuje badanie tematyki nie przedstawianej w takim ujęciu w polskich opracowaniach a część artystyczna pracy stanowi znakomity przykład efektu tych badań i dowodzi także o wysokim kunszcie instrumentalnym autorki. Na tym polega znaczący wkład tej pracy w rozwój zarówno dyscypliny artystycznej reprezentowanej przez doktorantkę, jak i całej dziedziny sztuk muzycznych.

Niniejszym stwierdzam, że doktorantka wykazała się głęboką wiedzą teoretyczną, a także umiejętnością do prowadzenia samodzielnej pracy naukowej i artystycznej. W ten sposób Kandydatka rozwiązała założone zagadnienie artystyczne i spełniła bez zastrzeżeń wymagania art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14.03.2003 roku.

Pracę Pani Anny Rutkowskiej przyjmuję i stawiam wniosek o dopuszczenie do publicznej prezentacji.

Jan Pilch